

היום נלמד בעזרת ה':

ברכות דף נד

פרק תשיעי. משנה: המשנה מפרטת את ברכות הראיה, השמיעה, ברכות על בשורות טובות או רעות, ברכות על קניית בית חדש וכלים חדשים. (יתבארו בגמרא).

הנכנס לכרך (= עיר, ומצויים שם מושלים רעים המחפשים להעליל עלילות), מתפלל **שתי תפילות:** תפילה אחת בכניסתו (= שיכנס לשלום) ואחת ביציאתו (= מתפלל שְׁיֵצֵא לשלום). ולדעת בן עזאי מתפלל **ארבע תפילות:** שתיים בכניסתו (= לפני שנכנס מתפלל שיכנס לשלום, ולאחר שנכנס מודה לה' שהכניסו לשלום), ושתיים ביציאתו (= לפני שיוצא מתפלל שְׁיֵצֵא לשלום, ולאחר שְׁיֵצֵא מודה לה' שהוציאו לשלום).

לא יקל אדם ראשו כנגד השער המזרחי של הר הבית, כיון ששער זה מכוון כנגד בית קדש הקדשים. כל השערים היו מכוונים זה מול זה: השער המזרחי של הר הבית < שער עזרת נשים < שער עזרת ישראל < פתח האולם < פתח ההיכל < בית קדש הקדשים. נמצא שהעומד מול השער המזרחי של הר הבית הרי הוא עומד מול קדש הקדשים.

לא יכנס להר הבית במקלו, במנעלו, בפודנתו (= חגורה שמכניסים בה כסף), ובאבק שעל רגליו, ולא יעשה את הר הבית לקפנדריא (= קיצור דרך). ואסור לרקוק בו מק"ו (= שאם לנעול נעליים שאינו מנהג בזיון - אסור, קל וחומר שאסור לרקוק בו שזהו דרך בזיון).

"חותמי ברכות שבמקדש": בבית המקדש ללא ענו "אמן" אחר המברך, אלא בשכמל"ו, בנוסף חתימת הברכה היתה מיוחדת. כגון: בברכת 'חונן הדעת' המברך אומר בסוף הברכה "ברוך אתה ה' אלוקי ישראל מן העולם חונן הדעת" (וכן בכל הברכות), והעונים אומרים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". לאחר שקלקלו המינים (= הכופרים) ואמרו שאין עולם הבא, תיקנו עזרא הסופר וסיעתו לומר "ברוך אתה ה' אלוקי ישראל מן העולם ועד העולם חונן הדעת" (וכן בכל הברכות).

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

עוד תקנו עזרא הסופר וסיעתו שיהא אדם שואל את שלום חברו בשמו של הקב"ה, ואין אנו אומרים שזה זילזול בכבוד ה' שמוציא שם שמים לכבוד חברו, שנאמר: "עַתָּה לַעֲשׂוֹת לַיהוָה הַפְּרוּ תוֹרַתְךָ" דהיינו שלפעמים מבטלים את דברי התורה כדי לעשות את רצונו של הקב"ה, והשואל בשלום חברו בשם ה' עושה בזה את רצונו של הקב"ה, שנאמר: "בִּקֵּשׁ שְׁלוֹם וְרַדְּפֵהוּ".

גמרא: הגמרא מבארת שבמקום שנעשה בו נס לכל עם ישראל (כגון מקום שעברו ישראל בים סוף), כל אחד הרואה את המקום צריך לברך "ברוך שעשה נסים לאבותינו במקום הזה", אבל יחיד שנעשה לו נס - רק הוא חייב לברך כשרואה את המקום שנעשה לו בו נס.

ארבעה צריכים להודות: (1) יורדי הים. (2) הולכי מדבריות. (3) חולה שנתרפא. (4) מי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא לחופשי. ומברך "ברוך גומל חסדים טובים" (לפי גירסת הגר"א: "ברוך גומל לחייבים טובות שגמלני כל טוב"). וצריך לברך לפני עשרה אנשים שנאמר: "וְיִרְמְמוּהוּ בְּקֹהֶל עַם וּבְמוֹשֵׁב זִקְנִים יִהְלֹוּהוּ" (= עשרה נקראים 'קהל').

רב יהודה חלה והבריא, באו חכמים לבקרו ואמרו לו 'ברוך הקב"ה שריפא אותך ונתן אותך לנו, ולא נתן אותך לעפר' (= שלא המית אותך), אמר להם רב יהודה בברכתכם פטרתם אותי מברכת 'הגומל'. הגמרא מבארת שרבי יהודה ענה אחריהם 'אמן' ולכן נחשב הדבר כאילו בירך בעצמו.

אלה צריכים שמירה מן המזיקין: חולה, חיה (= יולדת) ויש אומרים אף אָבֵל (= כל אלה השד מתגרה בהם משום שהורע מזלם). וכן חתן וכלה, ויש אומרים אף תלמידי חכמים בלילה (= השד מתגרה בהם מקנאה).

